

Verslag periode winter 2014 – voorjaar 2016

Project Midwinterhoornbouwen voor jongeren

1. Aanleiding project

De Federatie van Gelderse Midwinterhoorngroepen en de Stichting Midwinterhoornblazen Twenthe hebben op 13 december 2013 in Losser het certificaat ontvangen dat behoort bij de opname van de traditie midwinterhoornblazen op de Nationale Inventaris van Immaterieel Erfgoed. Beide organisaties hebben gezamenlijk begin 2013 de aanvraag tot opname gedaan.

De Nationale Inventaris van Immaterieel Erfgoed is een gevolg op het ondertekenen van het UNESCO verdrag ter bescherming van Immaterieel Erfgoed door de staat der Nederlanden in 2012. Federatie en Stichting zijn er trots op dat het midwinterhoornblazen in Gelderland en Overijssel op deze wijze erkend is. De erkenning brengt met zich mee dat de Federatie en Stichting zich in de komende jaren inspannen om de traditie van midwinterhoornblazen levend te houden en door te geven aan een volgende generatie.

Bij de aanvraag tot opname op de Nationale Inventaris behoorde ook een zorgplan. Enkele acties daarin betreffen het maken van leerkisten/lesmappen, het bezoeken van scholen en het geven van cursussen. Die acties hebben geleid tot de afspraak tussen Federatie en Stichting om in de winter van 2014-2015 een project te starten, met een looptijd tot en met winter 2015-2016 waarin kleine groepen jongeren, onder begeleiding van ervaren bouwers, aan de gang gaan met de bouw van een midwinterhoorn.

Een tweede aanleiding tot dit project is het gegeven dat de jaren 2014 en 2015 door het de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed (VIE) zijn uitgeroepen tot de jaar van het ambacht: een project om oude ambachten die dreigen te verdwijnen weer in de belangstelling te plaatsen en verlies daarvan te voorkomen. Ook midwinterhoornbouwen behoort tot die oude ambachten. De RCE heeft een subsidieregeling ingesteld (Deelregeling Versterking Actieve Cultuurparticipatie Fonds voor Cultuurparticipatie 2013-2016) waarbij initiatiefnemers van projecten tot behoud van oude ambachten in het bijzonder werden uitgenodigd een aanvraag voor subsidie te doen.

Federatie en Stichting hebben april 2014 een aanvraag ingediend bij het Fonds voor Cultuurparticipatie voor het project “Midwinterhoornbouwen voor jongeren”. Voor het voorbeeldproject werd een subsidie aangevraagd van € 17.375,-, ca 50% van de totale projectkosten. De aanvraag is op 20 juni 2014 door het Fonds voor Cultuurparticipatie in een beschikking (dossier 9989084) gehonoreerd.

2. Opzet project

Begin 2014 hebben de besturen van de Federatie en de Stichting in gezamenlijk overleg besloten een project op te zetten om het ambacht midwinterhoornbouwen meer onder jongeren bekend te maken. Het project heeft de naam “Midwinterhoornbouwen voor jongeren” meegekregen.

(De voorbereiding van) Het project valt in enkele onderdelen uiteen:

Stichting Midwinterhoornblazen Twenthe

- A. Productie van een (interactief, met QR en Layar techniek) boekwerkje. Met het boekwerkje worden scholen en buitenschoolse jongerengroeperingen benaderd met als doel het wekken van interesse voor het midwinterhoornbouwen en met hulp van ervaren bouwers dat ook te gaan doen.
- B. Productie van een flyer voor de werving van jongeren in de hoogste klassen van basisonderwijs, op het algemeen vormend voortgezet onderwijs, en op lager beroepsonderwijs en ROC's en voor buitenschoolse jongerengroepen. De flyer is bedoeld om leerlingen en studenten te interesseren voor het ambachtelijk vervaardigen van een midwinterhoorn. De flyer wordt (digitaal en op papier) gezonden aan de betreffende blaasgroepen. Deze groepen verzorgen verdere verspreiding onder de doelgroep "jongeren".
- C. Productie van een DVD of andere beeldrager over het midwinterhoornbouwen en –blazen, specifiek gericht op de doelgroep;
- D. De productie van vijf leskisten voor gebruik bij algemeen en beroepsonderwijs in Gelderland en vijf leskisten voor algemeen en beroepsonderwijs in Overijssel.

Het project is beschreven in een projectplan.

Het project wordt uitgevoerd in Gelderland en in Twente (provincie Overijssel). Een vertegenwoordiger respectievelijk van de Federatie en van de Stichting hebben de regionale leiding over het project. De feitelijke uitvoering van de bouw cursussen berust bij de lokale blaasgroepen en midwinterhoorngroepen, uiteraard met ondersteuning van de Federatie of de Stichting.

3. Begroting in hoofdlijnen

Het overgrote deel van de uitvoering van het project wordt gedaan door de inzet van vrijwilligers van de afzonderlijke midwinterhoorngroepen. Alleen feitelijke kosten (en opbrengsten) om het project te faciliteren zijn in de begroting t.b.v. subsidieverlening opgenomen.

De begroting voor het project ziet er in hoofdlijnen (en afgerond op duizend) als volgt uit:

- productie van het boekwerk	€ 18.000
- advieskosten	€ 4.000
- 10 gereedschapskisten	€ 10.000
- reiskosten en bijkomende kosten	<u>€ 3.000</u>
Totaal	€ 35.000

Tegenover deze kosten staan dan de volgende begrote inkomsten:

- Subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie	€ 17.000
- Verkoop boekwerk	€ 11.000
- Sponsoring	<u>€ 6.000</u>
Totaal	€ 34.000

4. Voorbereiding project

- projectorganisatie

De projectleiding ligt in handen van Joost van der Plicht, voorzitter Federatie van Gelderse Midwinterhoorngroepen. De projectfinanciën worden beheerd door Ben Kornegoor, penningmeester van de Stichting Midwinterhoornblazen Twenthe. Vanuit de Stichting is Maarten Zwaferink, bestuurslid PR algemeen contactpersoon.

Voor het project is een aparte projectrekening geopend (NL 67 RABO 0191 9448 74 t.n.v. Stichting Midwinterhoornblazen Twenthe).

Beide besturen zijn op 10 september 2014 bij elkaar geweest om met name afspraken te maken over de planning van het boekwerk (waarvan het samenstellen op dat moment al vorderde) en de start van het bouwproject. Zowel schrijven als productie van het boek was in handen van de Stichting, de Federatie nam het voortouw voor de aanschaf van tien gereedschapskisten. Nadien hebben beide besturen de voortgang besproken op 2 september 2015 en de laatste maal op 13 april 2016.

- aanschaf gereedschappen

De gereedschapskisten zijn geleverd door Probin te Goor, een groothandel in gereedschappen, na voorafgaande offertes. De gereedschappen zijn eind oktober 2014 geleverd, ruim voor de bijeenkomst van de Stichting Midwinterhoornblazen Twenthe met alle midwinterhoorngroepen in Twente. Op die bijeenkomst in De Lutte op 12 november 2014 is de gereedschapskist voorgesteld en aan de aanwezigen de opzet van het project voorgesteld en hun rol als lokale midwinterhoorngroep daarin.

Evenzo is het project aan de leden van de Federatie voorgesteld tijdens de Algemene Ledenvergadering op 25 september 2014 en later aangehaald in Nieuwsbrieven van de Federatie aan de leden.

Tijdens het verloop van de bouw cursus bleek er behoefte te bestaan aan aanvulling van de aanwezige gereedschappen in de kisten. Tijdens het project zijn onder andere blokschaven, vijlen, en extra trek messen en beitels aangeschaft.

- lesplan

Op initiatief van de schrijver van het boekje, Paul Wigger, heeft een docent van een basisschool in Twente een lesplan geschreven dat samen met het boekje **Wett'n van toet'n en bloaz'n** bij de bouw cursus gebruikt kan worden.

5. Boek midwinterhoornbouwen

Paul Wigger uit Losser heeft binnen dit project het boek **Wett'n van toet'n en bloaz'n** geschreven over het maken van een midwinterhoorn. De vele foto's en films in dit boek zijn gemaakt door Tibor van Veen. De filmpjes zijn te bekijken door gebruik van Augmented Reality (AR). Ineke Strouken, directeur van het Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed te Utrecht heeft een welgemeend voorwoord geschreven.

Het ISBN nummer van dit boek is: 978-94-91640-20-9. Oplage eerste druk is 2000 st.

Het boek is gepresenteerd in de bijeenkomst van de Stichting op 12 november 2014. Daar konden de aanwezige midwinterhoorngroepen ook hun vooraf ingetekende exemplaren op komen halen.

Het boek **Wett'n van toet'n en bloaz'n** is in Overijssel in het kader van "Overijssel verwoord" begin 2015 genomineerd (als één van de vijf boeken) voor de verkiezing "het beste

Stichting Midwinterhoornblazen Twenthe

boek van Overijssel 2014, non fictie”. Bij de bekendmaking op 4 maart 2015 te Deventer is de aanwijzing als beste boek naar een ander boek gegaan.

Alle tien gereedschapskisten bevatten elk 4 van deze boekjes. Als er belangstelling voor was hebben de deelnemende jongelui na afloop van hun cursus een boekje mogen meenemen.

Gedurende de looptijd van het project zijn ca 1300 boekjes verkocht of cadeau gedaan aan belanghebbenden. Bij het afsluiten van het project waren nog 700 boekjes in voorraad.

Eind 2015 kreeg de auteur Paul Wigger een mededeling van Metaio.com dat het bedrijf was verkocht (aan Apple) en er geen ondersteuning meer kon worden gegeven aan de Augmented Reality en de app van Junaio. Als gerechtigde gebruiker heeft hij daarop een aantal downloads en bronbestanden gekregen om een app in eigen beheer te gaan ontwikkelen, in de structuur van metaio. Helaas bleek dat veel te specialistisch werk. Na eerst bij onder andere de Universiteit van Twente te hebben geïnformeerd naar hulp is in overleg met het KIEN voor het maken van een nieuwe app medio april 2016 aan bureau Louter te Amsterdam offerte gevraagd.

Bij het opstellen van dit verslag dd april 2106 was nog geen offerte uitgebracht en derhalve deze opdracht nog niet gegund en afgerond.

6. Uitgevoerde bouwprojecten 2014-2016

Winter 2014-2015

6.1 Gelderland

In Ulft (midwinterhoorngroep De Huttepiepen) zijn jongeren tijdens herfst- en kerstmarkten aangesproken op hun belangstelling voor het midwinterhoornblazen en daaruit is een groep van 5 jongelui (leeftijd 11-14 jaar) ontstaan die in januari en februari 2015 onder begeleiding van ervaren bouwers in 7 bijeenkomsten allen een hoorn hebben gebouwd. Eerder tijdens het blaasseizoen van 2014 hebben zij al les gehad in het midwinterhoornblazen (op geleende midwinterhoorns) en zijn ze mee geweest bij enkele optredens. Deze bouwcurcus is door de jongelui, de betrokken begeleiders en twee steeds aanwezige ouders zeer gewaardeerd. Enkele meisjes hebben op school –met een prima cijfer- over het project en het midwinterhoornblazen/bouwen een spreekbeurt gehouden.

Hoewel de jongelui elkaar niet kenden is na enkele lessen een hechte groep ontstaan. Inzet en ondersteuning van de ouders bij de cursus (niet noodzakelijkerwijze technische assistentie) is heel belangrijk gebleken. Daarnaast bleek een inzet van 1 ervaren per 2 jongeren noodzakelijk, liever zelfs 1:1! Door enthousiasme van de jongeren waren de vrijwilligers ook zeer gemotiveerd. Van het project is een diapresentatie gemaakt op DVD.

De kosten (excl. reiskosten vrijwilligers, rekening project) voor De Huttepiepen bedroegen € 75,- (zagen, lijm, bandjes, consumpties in het lokaal).

Foto's: Joop van den Bosch, De Huttepiepen

Stichting Midwinterhoornblazen Twenthe

6.2 Twente

Onder toezicht hebben 14 jeugdige leerlingen van Scholengemeenschap Reggesteyn in Rijssen deze winter 7 midwinterhoorns gebouwd. Het gereedschap en de handleiding "Wett'n van toet'n en bloazen" werd aangeleverd door de stichting Midwinterhoornblazen Twenthe / Federatie van Gelderse Midwinterhoorngroepen. De praktische ondersteuning kwam van de Enterse Midwinterhoornblazers die medio november 2015 ook het initiatief hebben genomen om deze scholengemeenschap te benaderen. Met deze cursus is ook uitvoering gegeven aan het overdragen op de jeugd van een stukje volkscultuur en immaterieel erfgoed. Volgend winterseizoen gaat weer een groep leerlingen van het ROC een hoorn bouwen.

De bouw cursus vond plaats binnen het zogenaamde Vakcollege van de eerste leerjaren. De cursus is heel enthousiast ontvangen door school en leerlingen, en gaat komende winter weer gehouden worden met inzet van een of meer leskisten. De school heeft inmiddels zelf ook een soortgelijke gereedschapskist aangeschaft.

Heidi Bakker, studente HBO te Amsterdam, afstudeeropdracht midwinterhoornblazen, heeft de bouw cursus gefilmd op Reggesteyn, en er een scriptie over geschreven.

Foto's: Enterse Midwinterhoornblazers

Paul Wigger heeft in Losser een groepje van drie jongens (10-11 jaar) begeleid bij de bouw van een hoorn.

Winter 2015-2016

6.3. Gelderland

De activiteiten van Ulft en Rijssen hebben ook andere midwinterhoorngroepen gestimuleerd om een bouwcurcus te organiseren.

In Ulft hebben bij midwinterhoorngroep De Huttepiepen binnen de reguliere bouwcurcus (van september tot november 2015) drie jongeren meegedaan aan de bouwcurcus. Deze jongelui zijn daarin intensiever begeleid dan de volwassen deelnemers. Omdat de curcus in een groot timmerlokaal wordt gegeven van de plaatselijke school voor V.O. zijn de faciliteiten uitstekend. Overigens zijn een aantal meisjes uit de eerste bouwgroep van het vorig jaar lid geworden van de midwinterhoorngroep en hebben in deze winter ook aan een aantal optredens meegedaan.

De groep Lievelede is een midwinterhoorngroep die pas enkele jaren bestaat. Een aantal jaren geleden hebben zij een eerste bouwcurcus georganiseerd waaraan volwassenen hebben meegedaan. Deze winter heeft de groep contact opgenomen met het Marianum (Voorgezet Onderwijs) in Lichtenvoorde. Twee jongens hebben zich daarop aangemeld die in een zogenaamd mentoruur, dus onder schooltijd, onder leiding van een bouwer van de groep Lievelede beiden een midwinterhoorn bouwen. Helaas gaat het allemaal niet zo snel, met een uurtje per week, als je rekent dat een midwinterhoorn bouwen enkele tientallen uren kost. Eind mei 2016 hebben deze jongens de hoorn kunnen afmaken. Een lokale krant (Elna) in Lichtenvoorde heeft in de editie van 8 juni 2016 hierover een artikel geplaatst.

Groep Ruurlo heeft via contacten met cultureel centrum De Bron in Groenlo aldaar een bouwcurcus kunnen opzetten. Die curcus (4 deelnemers) is gehouden in de laatste maanden van 2016. Inmiddels is er alweer een voorlichting geweest voor belangstellenden (volwassenen en jongeren) om najaar 2016 weer een bouwcurcus te houden.

Wervingsfolder van cultureel centrum De Bron (helaas met een plaatje zonder jongeren)

Midwinterhoorngroep Eibergen heeft in de winter van 2015-2016 een zeer intensieve bouwcurcus opgezet met de AOC in Borculo (agrarisch gericht voortgezet onderwijs). In november 2015 heeft de groep in verschillende klassen van dit AOC met de leerlingen als eerste opstapje een *happe* (mondstuk voor een midwinterhoorn) gemaakt. Daar hebben

Stichting Midwinterhoornblazen Twenthe

meer dan 100 leerlingen aan meegedaan. Met al gereede midwinterhoorns van de groep zelf konden de leerlingen dan oefenen met blazen:

<https://www.youtube.com/watch?v=dIGNkwQRZyM>

Vervolgens heeft de groep geïnventariseerd welke leerlingen belangstelling hadden om een midwinterhoorn te bouwen: dat bleken 40 jongens en meisjes te zijn. Een groot enthousiasme, zeker omdat de bouw van die hoorn allemaal buiten schooltijd plaatst vond en nog plaats vindt: de cursus is medio april 2016 nog niet afgerond! In twee groepen van 20 leerlingen wordt 's woensdags gebouwd, met begeleiding van een flink aantal begeleiders en inzet van drie gereedschapskisten en aanvulling van gereedschap uit eigen kring en van soortgelijke kisten uit Twente. Uiteindelijk hebben een kleine 30 cursisten de eindstreep gehaald en een konden een gereede hoorn tonen.

(Foto's: Tubantia) Bezoek van de burgemeester in Borculo

Deze bouw cursus heeft veel publiciteit gehad in regionale pers en van RTV Gelderland. Bovenstaande foto toont een belangstellende burgemeester van de gemeente Berkelland, waar Eibergen en Borculo onder vallen.

Het AOC heeft inmiddels voor 2016-2017 heel veel belangstelling getoond om deze cursus met nieuwe leerlingen te herhalen. Midwintergroep Eibergen heeft dit verzoek nog in beraad.

6.4. Twente

Evenals in het vorig jaar heeft de groep Enterse Midwinterhoornblazers een bouw cursus gehouden op Scholengemeenschap Reggesteyn in Rijssen. Aan deze cursus hebben 20 leerlingen deelgenomen. De bouw cursus vond weer plaats binnen het zogenaamde Vakcollege van de eerste leerjaren.

Paul Wigger, de auteur van het Boekje *Wett'n van toet'n en bloaz'n*, heeft een aantal jongens jongens van 11 tot 14 jaar begeleid bij het bouwen van een hoorn, in Losser.

Foto: Paul Wigger in het leslokaal

7. Publiciteit

De start van het project, het verschijnen van het boek **Wett'n van toet'n en bloaz'n**, de projecten in Ulft, Eibergen/Borculo en Enter hebben van de schrijvende pers en van regionale Radio en TV ruime aandacht gekregen.

Over het verschijnen van het boek heeft met name de Twentse pers begin november 2014 een artikel gewijd.

Midwinterhoorngroep De Huttepiepen in Ulft heeft van Omroep Gelderland ruime aandacht gekregen met opnamen van de eerste bouwgroep jongeren op 3 december 2014 (uitzending 4 december). De regionale pers en dagblad De Gelderlander hebben gerapporteerd over deze bouw cursus in Ulft in hun uitgaven (resp dec 2014 en 31 jan 2015).

Over de bouw cursus bij het AOC Borculo heeft dagblad Tubantia twee maal gepubliceerd terwijl ook Omroep Gelderland opnames heeft gemaakt en uitgezonden.

8. Midwinterhoornbouwen als immaterieel erfgoed

Bij de officiële registratie van het midwinterhoornblazen is aan de Federatie van Gelderse Midwinterhoorn groepen en de Stichting Midwinterhoornblazen Twenthe door het VIE (inmiddels Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland, KIEN) kenbaar gemaakt dat het *Midwinterhoornbouwen* als ambacht eveneens geregistreerd zou kunnen worden. Om voor registratie in aanmerking te komen moet deze traditie van het Midwinterhoornbouwen aangemeld worden door rechtspersonen die de instandhouding van het Midwinterhoornbouwen via een Erfgoedzorgplan willen en menen te kunnen borgen. De relatie tussen de koepelorganisaties en het Midwinterhoornbouwen is van een andere orde dan het Midwinterhoornblazen. De Midwinterhoorn groepen bestaan uit blazers en vormen de achterban van de Federatie en Stichting. Midwinterhoornbouwers zijn als zodanig niet georganiseerd, een aantal is lid van de blaasgroepen, een aantal staat daar geheel los van. Veel bouwers zijn de middelbare leeftijd al gepasseerd. Midwinterhoornbouwers die lid zijn van blaasgroepen stellen soms

hun kennis en kunde ter beschikking van de groep, maar dat is niet vanzelfsprekend. Lessen in Midwinterhoornbouwen worden soms door leden / Midwinterhoornbouwers gegeven en soms door bouwers die geen lid zijn. Tussen de Midwinterhoornbouwers onderling bestaan in de regel geen formele banden. Het is vooral ieder voor zich. Er zijn legio overeenkomsten en verschillen aan te wijzen in de bouwwijzen.

Een helder overzicht hiervan ontbreekt. De enig bekende standaardisering van de Midwinterhoorn is geformuleerd door de zogeheten Twentse Kemissie, terwijl de Federatie sinds kort ook een ruim geformuleerde beschrijving liet vaststellen door de Algemene Ledenvergadering. Midwinterhoornbouwers zullen zich in het algemeen weinig aantrekken van deze Richtlijnen. Het is ook niet het doel van opname van het ambacht midwinterhoornbouwen op de erfgoedlijst, hooguit wil men via een zekere begripsbepaling een kader aangeven waarin geen ruimte is voor een extreme lengte, exotische houtsoorten en bizarre vormen.

Om de aanvraag voor opname van midwinterhoornbouwen op de nationale erfgoedlijst voor te bereiden hebben Federatie en Stichting de hulp ingeroepen van de Reinwardt Academie in Amsterdam. In overleg met de stage coördinator hebben drie groepen studenten op basis van een projectcontract een projectplan geschreven en op 19 januari 2016 toegelicht tijdens een colloquium. Met de voorstellen uit deze projectplannen gaan de Federatie en Stichting in 2016 de aanvraag voorbereiden met daarin een uitgewerkt erfgoedzorgplan.

Met dit voornemen willen de Federatie en Stichting het project Midwinterhoornbouwen voor jongeren een solide vervolg geven en het ambacht midwinterhoornbouwen daadwerkelijk als traditie overdragen aan een jongere generatie.

9. Verdere voortzetting

Het project Midwinterhoornbouwen met jongeren wordt met deze rapportage formeel afgesloten. Maar daarmee verdwijnen de bouwactiviteiten niet uit beeld, en staan de gereedheidskisten niet weg te verstoffen ergens achter in een werkplaats. In tegendeel! Bij het overzicht van de bouwcurssussen is al aangegeven dat meerdere groepen die activiteit gaan doorzetten. De midwinterhoorngroep in Enter gaat samen met scholengemeenschap Reggesteijn in Rijssen in seizoen 2016-2017 met groep jongeren aan de slag: de school bouwt deze activiteit helemaal in het lesprogramma in. Ruurlo was al weer bezig voor een nieuwe cursus met het cultureel centrum in Groenlo voor komend najaar. Helaas is in de voorbereiding een kink in de kabel gekomen en gaat dat in 2016 niet meer door.

De verwachting is dat andere midwinterhoorngroepen (al dan niet in samenwerking) ook initiatieven gaan ontplooiën.

Een idee dat nog verder vorm moet krijgen is het maken van een aansprekende Youtube filmpje over de bouw van een midwinterhoorn en blazen daarop, waarbij uiteraard jongelui actief zijn met bouwen en blazen. We willen daarvoor contact zoeken met studenten van een geschikt opleidingsinstituut in Gelderland en/of Twente (bijv Dutch Filmers Academy, Apeldoorn) en/of gebruik maken van het eerder gemaakte filmpje van Heidi Bakker of de filmpjes die het bouwboekje ondersteunen. Veel midwinterhoorngroepen hebben zelf beschikking over film- en video materiaal.

10. Ervaringen

De Federatie is zomer 2014 al begonnen met het benaderen van lagere en middelbare beroepsopleidingen op het gebied van houtbewerking. De algemene ervaring daaruit is dat deze opleidingen niet zitten te wachten op projecten om van deze basale handvaardigheidstechnieken binnen het lesprogramma aan de leerlingen aan te bieden binnen of flankerend aan het lesprogramma. Veelal is het lesprogramma ook zo vol dat daar helemaal geen tijd voor is. Aan de andere kant: als er eenmaal een eerste bouwcurcus met jongeren is geweest, blijkt het animo groot te zijn bij de schoolleiding om daaraan vervolg te geven.

Ervaring: om in het lesprogramma van scholen een project als midwinterhoornbouwen in te brengen is het nodig dat ver in het voorgaande lesjaar al te bespreken. Aanbeveling om via de directie eerst medewerking te verkrijgen.

Ervaring: als een bouwcurcus op een school voor voortgezet onderwijs kan worden aangeboden blijkt de interesse van de deelnemers prima in orde te zijn, ook als de bouwcurcus buiten schooltijd wordt gehouden! Deze ervaring kunnen de midwinterhoorngroepen meenemen in hun contacten met nieuwe scholen.

Naast scholen kun je jongeren ook bereiken via de familie (familielid doet aan midwinterhoornblazen/bouwen), via een jongerengroep, buurtgroep, kerk etc. Ook individuele benadering bij markten, voorlichting etc kan resultaat hebben.

Ervaring: op alle fronten jongeren opzoeken en hun interesse wekken.

De opstart van de bouwprojecten is pas eind 2014 op gang gekomen: boekje en gereedschapskisten waren begin november 2014 gereed. Hoewel informatie over het project al eerder naar de midwinterhoorngroepen is gegaan bleek dat te laat om in volle omvang nog lokale projecten te kunnen opzetten. In 2015 zijn de lokale midwinterhoorngroepen aangezet om vòòr de zomervakantie al jongeren (op welke manier dan ook) te benaderen en na de vakantie het project verder voorbereiden.

Ervaring: meerdere groepen hebben hun voorbereiding al vroeg in het jaar ingezet en dat heeft geresulteerd in meer bouwcurcussen.

Federatie en Stichting zijn ondersteunend en faciliterend in het project; de activiteiten om jongeren lokaal te benaderen, te interesseren en te binden liggen vooral bij de lokale midwinterhoornverenigingen. Door de groepen na het eerste projectjaar actief te benaderen met een tussenverslag van de wel gehouden cursussen hebben in de tweede winter met name in Gelderland meer lokale groepen de handschoen opgepakt.

De uitvoering van het bouwproject voor jongeren komt na deze twee jaar niet tot een einde: de eerste initiatieven liggen weer klaar om najaar 2016 op verschillende locaties met jongeren een midwinterhoorn te gaan bouwen. De besturen van de Federatie en de Stichting motiveren de lokale groepen zoveel mogelijk met zo'n bouwcurcus aan de gang te gaan.

Ervaring: blijvende stimulerende begeleiding vanuit de Federatie en Stichting naar de lokale midwinterhoorngroepen is wenselijk.

De projecten zijn gehouden met kinderen in de leeftijd van 10-14 jaar. Die kinderen hebben nog veel begeleiding nodig in gebruik van allerlei soorten gereedschappen. In beide groepen is veel aandacht besteed aan veilig werken met snijdende gereedschappen.

Ervaring: begeleiding van 1 ervaren bouwer op maximaal 2 jongeren. Liever rekenen met 1:1. Ook stimulering van ouders is heel belangrijk gebleken (blijven motiveren!).

11. Overzicht financiën periode start 2014 - april 2106

Zoals eerder aangegeven was de begroting voor het project op inkomsten en uitgaven geraamd op € 34.750,-. Van deze begroting was 50% (€ 17.375,-) als subsidie verleend door het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Per september 2016 kunnen we het volgende overzicht opstellen van de gemaakte kosten en vergelijken met de begroting (in afgeronde getallen):

	Begroting	Rekening
productie van het boekwerk	€ 18.000	€ 12.000
vernieuwing app	€ 0	€ 3.000
advieskosten	€ 4.000	€ 1.000
10 gereedschapskisten	€ 10.000	€ 10.000
reiskosten en bijkomende kosten	€ 3.000	€ 2.000
Totaal	€ 35.000	€ 28.000

Tegenover deze kosten staan dan de volgende begrote inkomsten:

	Begroting	Rekening
Fonds voor Cultuurparticipatie	€ 17.000	€ 15.000
Verkoop boekwerk	€ 11.000	€ 11.000
Sponsoring	€ 6.000	€ 3.000
Totaal	€ 34.000	€ 29.000

12. Nawoord

Bovenstaand verslag is op enkele kleine onderdelen na gelijkloidend aan het verslag dat als evaluatie is ingediend bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Ook is dit verslag aangevuld met enkele nieuwe feiten die zich voordeden na inlevering van het eerste verslag.

Het Fonds voor Cultuurparticipatie heeft met het verslag d.d. april 2016 en het bijbehorende gedetailleerde financiële verslag ingestemd per brief van 28 juli 2016. Uit de financiële verantwoording bleek dat de werkelijke inkomsten en uitgaven afweken van de begroting hetgeen geleid heeft tot een terugbetaling van teveel ontvangen subsidie ad € 1.925,-.

Hiermee is het initiële project Midwinterhoornbouwen met jongeren afgerond. Aan de Federatie, de Stichting en de midwinterhoorngroepen nu de taak midwinterhoornbouwen met jongeren in hun jaarlijkse programmering op te nemen.